

Za Jánem Svetlíkem

Dne 4. 12., půl roku před osmdesátými narozeninami, odešel prof. PhDr. Ján Svetlík, CSc., přední slovenský rusista a slavista, o němž jsme před deseti lety referovali v tomto časopisu (sr. OS VII/1977, č. 2, s. 53-55). Rodák ze Zvolenské Slatiny (14. 5. 1927), účastník Slovenského národního povstání v roce 1944, absolvoval studium oboru ruština-francouzština na Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě (1946-1950) a stal se jedním z prvních aspirantů (doktorandů) prof. A. V. Isačenka (vedle H. Běličové-Křížkové, Ľ. Ďuroviče aj.). Na bratislavské fakultě pak působil 40 let; v roce 1960 byl jmenován docentem, později, v roce 2000, profesorem. Byl 8 let vedoucím katedry, dvakrát proděkanem fakulty. Po odchodu do důchodu pracoval jako tajemník Zväzu protifašistických bojovníkov v Bratislavě.

Hlavní pole Svetlíkova badatelského zájmu představuje ruská gramatika, především syntax ruštiny v porovnávací projekci se slovenštinou. Výrazným plodem jeho činnosti v této sféře jsou vedle četných časopiseckých a sborníkových statí práce *Синтаксис современного русского языка* (Bratislava 1962), *Русский язык в сопоставлении со словацким* (1966, 1970², 1979³), v nichž úspěšně spojil výsledky vědeckého konfrontačního výzkumu ruské skladby s uvědomělým didaktickým zaměřením na potřeby vysokoškolských studentů rusistiky. Jako autor příruček *Практикум з граматики руського языка* (1965) a jeden ze spoluautorů učebnice *Грамматика русского языка для XI-XII классов общеобразовательных школ* (Bratislava 1955), dobře známé a svého času hojně využívané i v českém prostředí, přispěl ke zvýšení úrovně výuky ruštiny na středních i základních školách a k zdokonalení jazykové znalosti jejich žáků; učebnice *Ruština pre dospelých* (Bratislava-Moskva 1977) je pak věnována i zájmu širší veřejnosti.

Všechny Svetlíkovy publikace vynikají materiálovou bohatostí, přehlednou koncepcí i jasným a zřetelným stylem. O míře autorovy erudice, iniciativy a publikační aktivity svědčí i to, že uvedené vysokoškolské učebnice zpracoval samostatně, zatímco některé obdobné učebnice české jsou dílem vícečlenného kolektivu a po některých stránkách postrádají výhody koncepce Svetlíkovy.

V posledních letech svého působení na univerzitě se Svetlík zabýval také problematikou strukturně-sémantických typů jednočlenných vět v ruštině a slovenštině v souvislosti s přípravou velké akademické mluvnice slovenského jazyka.

Není ani třeba zdůrazňovat, že byl členem redakcí odborných časopisů (*Slavica Slovaca*, *Čs. rusistika*, *Ruštinár*), že redigoval řadu sborníků, učebnic a skript a že se účastnil mnoha rusistických i slavistických konferencí, kongresů, obhajob a jiných pracovních zasedání. O tom, že jeho význam přesáhl daleko území Slovenska, svědčí mj. i to, že se s jeho jménem setkáváme nejen v slovenské *Encyklopédii jazykovedy*, ale i v biograficko-bibliografickém slovníku *Кто есть кто в современной русистике* (Moskva-Helsinky 1994). Za svého dlouholetého aktivního působení vychoval Svetlík mnoho dobře připravených učitelů ruštiny i řadu doktorandů a v této činnosti pokračoval i v penzijním věku, vlastně až do posledních dnů svého života.

Osobnost prof. Svetlíka byla úzce spjata i s českou rusistikou a naši rusisté si s uznáním připomínají mnoho let prospěšné spolupráce s ním. Z dlouholeté plodné Svetlíkovy součinnosti s brněnskou rusistikou a slavistikou uvedme aspoň jeho aktivní účast na mezinárodní syntaktické konferenci na Filozofické fakultě v Brně v r. 1971 (sr. sb. *Otázky slovanské syntaxe* III, Brno 1973), na pracovním zasedání Ústavu slavistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v roce 1999 (sr. sb. *Příspěvky k aktuálním otázkám jazykovědné rusistiky*, Brno 1999) a na konferenci k nedožitým osmdesátinám prof. R. Mrázka v r. 2001 (sr. sb. *Jazykovědná rusistika na počátku tisíciletí*, Brno 2002). Bohužel už naposledy se brněnští rusisté s prof. Svetlíkem setkali také na olomoucké konferenci k nedožitým osmdesátinám prof. R. Zimka v říjnu 2005.

Po odchodu významných rusistů Romana Mrázka (1989) a Rudolfa Zimka (2000) utrpěla naše i evropská rusistika úmrtím Jána Svetlíka další citelnou ztrátu. Výsledky Svetlíkovy bohaté činnosti zůstanou i nadále pro další rozvoj tohoto oboru nesmazatelným přínosem.

Stanislav Žaža